

Sygn. akt VIII Gz 18/19

POSTANOWIENIE

Dnia 29 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Artur Fornal (spr.)

Sędziowie: SO Wiesław Łukaszewski

SO Wojciech Wołoszyk

po rozpoznaniu w dniu 29 marca 2019 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: (...) **w L.**

przeciwko: (...) **w W.**

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 5 grudnia 2018 r., sygn. akt VIII GNc 480/18

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenie.

Wiesław Łukaszewski Artur Fornal Wojciech Wołoszyk

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 5 grudnia 2018 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy odrzucił sprzeciw pozwanego od nakazu zapłaty z dnia 26 marca 2018 r.

Sąd ten ustalił, że wniesiony w tej sprawie sprzeciw obarczony był brakiem formalnym, do usunięcia którego wezwano pełnomocnika pozwanego – zarządzeniem z dnia 16 maja 2018 r. – poprzez przedłożenie pełnomocnictwa procesowego udzielonemu radcy prawnemu oraz załączenie odpisu tego dokumentu – w terminie 7 dni pod rygorem odrzucenia sprzeciwu. W odpowiedzi na powyższe wezwanie przedłożył jedynie poświadczony egzemplarz dokumentu pełnomocnictwa procesowego, co skutkowało odrzuceniem sprzeciwu z tego względu, że nie został załączony odpis tego dokumentu dla strony przeciwnej. Rozpoznając skargę na orzeczenie referendarza sądowego z dnia 3 września 2018 r. o odrzuceniu sprzeciwu pozwanego Sąd Rejonowy – działający jako sąd pierwszej instancji, wobec utraty mocy ww. orzeczenia (art. 398²² § 2 zd. 1 k.p.c.) – zważył, że zgodnie z art. 89 § 1 k.p.c. pełnomocnik jest obowiązany przy pierwszej czynności procesowej dołączyć do akt sprawy pełnomocnictwo z podpisem mocodawcy lub wierzytelny odpis pełnomocnictwa wraz z odpisem dla strony przeciwnej. Z przepisu tego jasno wynika, że pełnomocnik powinien przedłożyć także dalszy odpis pełnomocnictwa w celu doręczenia stronie przeciwnej. Ponadto zgodnie z art. 126 § 3 zd. 1 k.p.c. do pisma należy dołączyć pełnomocnictwo albo uwierzytelniony odpis pełnomocnictwa, jeżeli pismo wnosi pełnomocnik, który wcześniej nie złożył pełnomocnictwa. Podobnie art. 128 § 1 k.p.c. stanowi, że do pisma procesowego należy dołączyć jego odpisy i odpisy załączników dla doręczenia ich uczestniczącym w sprawie osobom.

W sprawie nie zachodzi przy tym wyjątek przewidziany w art. 132 § 1 k.p.c. – dotyczący doręczania nawzajem bezpośrednio odpisów pism procesowych z załącznikami przez fachowych pełnomocników – gdyż nie odnosi się on do sprzeciwu od nakazu zapłaty, który należy złożyć w sądzie z odpisami dla strony przeciwnej (art. 132 §1¹ k.p.c.). W ocenie Sądu ta reguła odnosi się także do załączników do pisma zawierającego sprzeciw, w tym do odpisu pełnomocnictwa procesowego. Nieprzedłożenie wymaganego odpisu stanowi zatem tego rodzaju brak, który uniemożliwia nadanie sprawie dalszego biegu. Sąd Rejonowy zważył, że nie można uznać, aby w zaistniałej sytuacji Sąd miał obowiązek wyznaczenia pozwanemu kolejnego terminu w celu prowadzenia czynności zdziałanych przez wadliwie umocowanego pełnomocnika. Naruszałoby to, w ocenie Sądu Rejonowego, zasadę równości stron, skoro można byłoby w nieskończoność wzywać jedną z nich do dalszego poprawiania pism, które podlegały odrzuceniu.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył pozwany zarzucając temu rozstrzygnięciu naruszenie:

- art. 504 w zw. z art. 126 k.p.c. poprzez uznanie, że pozwany nie uzupełnił braków formalnych sprzeciwu zgodnie z zarządzeniem Sądu, a w konsekwencji przyjęcie, że zachodzą przesłanki do odrzucenia sprzeciwu pozwanego od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym,
- art. 89 § 1 w zw. z art. 128 § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że pozwany nie wykazał umocowania dla radcy prawnego, podczas gdy pozwany doręczył powodowi dokument pełnomocnictwa, a w następstwie tego powód miał możliwość zapoznania się z treścią dokumentu pełnomocnictwa, oceny prawidłowości zakresu umocowania oraz profesjonalnego charakteru ustanowienia pełnomocnictwa,
- art. 504 w zw. z art. 130 k.p.c. poprzez uznanie podstaw do odrzucenia sprzeciwu do nakazu zapłaty pomimo braku uprzedniego wezwania przez Sąd strony do usunięcia braków wniesionego pisma, które stanowiło uzupełnienie brak sprzeciwu od nakazu zapłaty.

Mając na uwadze powyższe zarzuty pozwany wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz zasądzenia od powoda kosztów postępowania zażaleniowego.

Uzasadniając zażalenie pozwany podniósł, że powód w żaden sposób nie został pozbawiony prawa do dochodzenia swoich praw, skoro pełnomocnik pozwanego doręczył odpis pisma procesowego – wraz z pełnomocnictwem procesowych, jako uzupełnienie braków formalnych sprzeciwu – bezpośrednio do pełnomocnika strony powodowej. Norma art. 132 k.p.c. ma na celu przyspieszenie postępowania i powinna służyć jedynie temu celowi, a nie potęgować oderwanych od tego celu wymagań formalnych. Doręczenia bezpośrednie mają być dokonywane „w toku sprawy”, a zatem obowiązek dokonywania takich doręczeń powstaje już w chwili doręczenia pozwanemu odpisu pozwu. Stosowanie za zaniechanie złożenia odpisu pełnomocnictwa sankcji w postaci odrzucenia sprzeciwu – nie wynikającej wprost z ustawy – jest sankcją zbyt surową. W ocenie pozwanego nie jest to bowiem tego rodzaju brak formalny, który uniemożliwiałby nadanie biegu wniesionemu środkowi zaskarżenia. Przy uznaniu natomiast, że pozwany nie usunął skutecznie braków formalnych sprzeciwu, złożone przez niego kolejne pismo procesowe (które miało na celu uzupełnienie tych braków) samo w sobie dotknięte było brakami, co których usunięcia Sąd obowiązany był wezwać.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie pozwanego nie zasługiwało na uwzględnienie.

Należy zgodzić się z dominującym w orzecznictwie poglądem, że wprowadzenie przez ustawodawcę obowiązku załączenia odpisu pełnomocnictwa oznacza nałożenie na stronę (jej pełnomocnika) obowiązku o charakterze formalnym, którego naruszenie podlega zastosowaniu art. 130 k.p.c. Stosując łącznie art. 126 i art. 89 § 1 k.p.c., należy uznać, że brak złożenia przez stronę odpisu pełnomocnictwa (celem doręczenia go przeciwnikowi) stanowi brak formalny pisma procesowego i uzasadnia odrzucenie pisma obejmującego środek zaskarżenia jeżeli – zgodnie z art. 130 k.p.c. – pomimo wezwania brak ten zostanie uzupełniony w terminie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013 r., I CZ 67/13, LEX nr 1365612 i z dnia 24 listopada 2017 r., III CZ 42/17, LEX nr 2447328, a także postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 31 stycznia 2013 r., V ACz 87/13 LEX nr 1267294).

Aby pismu procesowemu zawierającemu sprzeciw mógł zostać nadany prawidłowy bieg, należało do niego dołączyć także – stosownie do art. 128 § 1 w zw. z art. 503 § 1 k.p.c. – odpisy załączników dla doręczenia stronie przeciwnej.

W niniejszej sprawie pełnomocnik pozwanego wezwany został – zarządzeniem z dnia 16 maja 2018 r., doręczonym w dniu 29 maja 2018 r. – do usunięcia w terminie 7 dni braków formalnych sprzeciwu m.in. poprzez przedłożenie pełnomocnictwa procesowego oraz załączenie odpisu tego dokumentu, pod rygorem odrzucenia sprzeciwu (zob. k. 93, 111-112 akt), a w powyższym terminie – przy piśmie z dnia 29 maja 2018 r. – przedłożony został wprawdzie wierzytelny odpis takiego pełnomocnictwa, lecz bez jego dalszego odpisu. Załączony został natomiast dowód wysłania tego pisma pełnomocnikowi strony powodowej (zob. k. 113-116 akt).

Brak wymaganego (zażądanego przez Sąd) odpisu pełnomocnictwa uzasadnia twierdzenie, że braki formalne sprzeciwu nie zostały uzupełnione w wyznaczonym terminie.

Charakter pisma wniesionego na skutek zarządzenia zobowiązującego do usunięcia braków formalnych środka zaskarżenia wskazuje, że jest on częścią tego środka jako pisma inicjującego kolejny etap postępowania. Nie ma on charakteru samodzielnego, jest wyłącznie uzupełnieniem dotkniętego stwierdzonymi brakami formalnymi sprzeciwu. Pismo to jest składane w celu uzupełnienia (poprawienia) środka zaskarżenia, zatem dopiero oba pisma procesowe łącznie stanowią podstawę oceny, czy sprzeciw spełnia wszystkie wymagania określone przez ustawodawcę – określone w art. 503 § 1 k.p.c. To z kolei jest podstawą do weryfikacji, czy wniesienie tego środka było prawidłowe i dopuszczalne, a w konsekwencji, czy jest możliwe nadanie mu dalszego biegu, czy też zachodzi podstawa do jego odrzucenia (zob. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia z dnia 17 lipca 2014 r., III CZP 47/14, OSNC 2015, nr 5, poz. 59).

Wskazać również trzeba, że wynikająca z art. 132 § 1 zd. 1 k.p.c. zasada, zgodnie z którą w toku sprawy profesjonalni pełnomocnicy doręczają sobie nawzajem bezpośrednio odpisy pism procesowych z załącznikami, nie dotyczy m.in. wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty, który należy złożyć w sądzie z odpisami dla strony przeciwnej (art. 132 § 1¹ k.p.c.).

Opisana wyżej regulacja przesądza o tym, że w przypadku szczególnej kategorii pism procesowych, wymagających podjęcia obrony swoich praw przez stronę przeciwną (poza sprzeciwem od nakazu zapłaty, także gdy chodzi o pozew wzajemny, apelację, zażalenie, sprzeciw od wyroku zaocznego, zarzuty od nakazu zapłaty, wnioski o zabezpieczenie powództwa, skargi o wznowienie postępowania oraz o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, a także na orzeczenie referendarza sądowego) doręczenie wyłącznie przez sąd ich odpisu (a także odpisów załączników) zabezpiecza w należyty sposób właściwy przebieg procesu oraz interesy uczestniczących w nim stron. Z tej właśnie przyczyny doręczenie odpisu środka odwoławczego (zaskarżenia) zostało – jako czynność gwarancyjna sądu – wyraźnie uregulowane przez ustawodawcę (zob. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2005 r., III CZP 65/05, OSNC 2006, nr 3, poz. 50).

W tym kontekście należy podkreślić, że sens powyższej regulacji ma znaczenie nie tylko formalne, gdyż z doręczeniem przez Sąd powodowi odpisu sprzeciwu od nakazu zapłaty (wraz z wymaganymi odpisami – w tym także odpisem pełnomocnictwa) wiążą się istotne konsekwencje procesowe (art. 505 § 1 k.p.c.). Dopiero bowiem z tym momentem powstaje sytuacja, w której strona przeciwna może i powinna podjąć się obrony swych praw.

Oceniając zatem zasadność wydanego w niniejszej sprawie rozstrzygnięcia podnieść trzeba, że w ramach badania warunków formalnych sprzeciwu od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, że pozwany nie usunął w terminie braków sprzeciwu, co uzasadniało jego odrzucenie (art. 504 § 1 k.p.c.).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy oddalił zażalenie na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

Wiesław Łukaszewski Artur Fornal Wojciech Wołoszyk